

Teknologi i arbejdslivet set gennem 25 år med Tidsskrift for Arbejdsliv

Sidsel Lond Grosen

Technology in working life through 25 years of the Danish Journal for Working Life Studies

This article explores the evolving role of technology in Danish working life through a retrospective analysis of 25 years of publications in *Journal for Working Life Studies*. Drawing on thematic issues and individual contributions, the study examines how technology has been conceptualised, discussed, and integrated into working life research. Early issues often treated technology as a background factor, emphasising organisational dynamics over technological matters. Over time, however, the role of technology has increased, particularly in relation to digitisation and public sector transformation. Later, other theoretical perspectives have been taken up, foregrounding the co-constitution of work practices and technology. The article identifies a growing attention to the impact of technology on professional identity, autonomy, and ethics, especially in welfare and healthcare contexts. Despite this expansion, gaps remain – particularly in the coverage of industrial technologies and private sector developments. Also, large macro-oriented discussions, prominent in other fields such as surveillance capitalism and algorithmic governance, have been almost absent. The article advocates for continued critical inquiry into both new and established technologies to emphasise their embeddedness in everyday work, but also to include different sectors and new theoretical perspectives in future working life studies.

Abstract

Dette bidrag undersøger betydningen af teknologi i dansk arbejdslivsforskning gennem en retrospektiv analyse af 25 års udgivelser i *Tidsskrift for Arbejdsliv*. Med udgangspunkt i temanumre og individuelle bidrag diskuterer bidraget, hvordan teknologi er blevet begrebsliggjort, diskuteret og integreret i arbejdslivsforskningen. Tidlige artikler behandlede ofte teknologi som en baggrundsfaktor for arbejdets organisering og lagde vægt på organisatorisk dynamik. Over tid er teknologi kommet til at fylde mere i tidsskriftets artikler, især i relation til digitalisering og transformation af den offentlige sektor. Flere teoretiske perspektiver er blevet inddraget, og særligt samspillet mellem arbejdspraksis og teknologi er blevet fremhævet.

Bidraget identificerer en voksende opmærksomhed på teknologiens indflydelse på professionel identitet, autonomi og etik – særligt i velfærds- og sundhedskontekster. På trods af det øgede fokus er der stadig huller i, hvordan teknologi er blevet behandlet. Det gælder især industrielle teknologier og udviklinger i den private sektor, som fylder relativt lidt. Herudover er store makroorienterede diskussioner, som er fremtrædende i andre felter – såsom overvågningskapitalisme og algoritmisk governance – kun i lille grad blevet en del af diskussionerne. Artiklen argumenterer for en fortsat kritisk undersøgelse af både nye og etablerede teknologier med fokus på deres indlejring i det daglige arbejde, men argumenterer også for at inkludere forskellige sektorer og nye teoretiske perspektiver.

Keywords: teknologi, Tidsskrift for Arbejdsliv, offentlig sektor

Hvad er det for et billede af betydningen af teknologi i arbejdslivet i Danmark, man får ved at læse gennem de første 25 år af *Tidsskrift for Arbejdsliv*? Hvad er det, der genkendes som teknologi, og hvilke roller tildeler arbejdslivsforskningen teknologi i sine analyser?

Jeg sidder med hele min samling af *Tidsskrift for Arbejdsliv* foran mig. Når jeg ser ned over indholdsfortegnelserne siden det første nummer i 1999 og frem til i dag, er det tydeligt, at teknologi har spillet en rolle i tidsskriftet hele vejen. Jeg sætter post-its på de numre, der har artikler, hvis titler siger mig, at de beskæftiger sig med teknologi. Jeg bladrer, skralæser og husker.

Laver jeg en søgning på "teknologi" i tidsskriftets arkiv, får jeg ca. 200 indlæg, hvor ordet indgår: artikler, indledninger fra temaredaktioner, kronikker og boganmeldelser. Med tidsskriftets tradition for at lave temanumre, etableret ret tidligt i tidsskriftets historie, er der naturlige udsving i mængden af indlæg, der i større eller mindre grad beskæftiger sig med teknologi. Jeg har identificeret tre sådanne temanumre, godt spredt ud over årene: nr. 3 i 2007, "Teknologi og arbejde", nr. 3 i 2018, "Digitale teknologier i arbejdslivet", og nr. 3 i 2022, "Arbejdsliv 4.0 – digitalisering og kunstig intelligens i arbejdet". Herudover er det tydeligt, at der er teoretiske strømninger, der særligt låner opmærksomhed til teknologi, ligesom der er temaer og blivende eller tidstypiske opmærksomheder, der trækker teknologi mere eller mindre frem. Fra mit teknologiorienterede hjørne af arbejdslivsforskningen tænker jeg på den ene side, at det er mærkeligt, at der ikke er små, strittende post-its på alle numrene, for er teknologi ikke stort set altid en del af arbejdet? På den anden side véd jeg jo godt, at det er et krav, når man skriver artikler, at fokusere, ikke sprede sig over for mange problemstillinger og med sine valg skabe et analytisk fokus for ikke blot at reproducere verdens kompleksitet og rod, så selvfølgelig kan alt ikke handle om teknologi.

Går vi tilbage til det allerførste nummer af *Tidsskrift for Arbejdsliv*, nr. 1 i 1999, finder vi en artikel, der både er eksempel på, hvordan teoretiske strømninger har haft særlig opmærksomhed på teknologi, men samtidig et eksempel på, hvordan andre væsentlige fokuser i arbejdslivsforskningen til tider har skubbet overvejelser om teknologi i baggrunden.

Med afsæt i den sociotekniske tradition, som traditionelt har haft fokus på samspillet mellem sociale og tekniske dimensioner af arbejdet, skriver Helge Hvid og Niels Møller her om "Virksomhedens sociale system og det udviklende arbejde" (1999). Hvid og Møller beskriver virksomheden som "et socialt system bestående af tre delsystemer: produktionssystemet, interessesystemet (det politiske system) og værdisystemet" (Hvid & Møller, 1999, s. 26). Teknologi beskrives som en del af produktionssystemet, men der peges også på produktionskoncepters betydning for, hvordan dialog mellem ledelse og ansatte folder sig ud i interessesystemet; og her læser jeg også underliggende teknologier ind i relation til produktionskoncepter. Teknologi gives i artiklen derimod ikke en selvstændig rolle i forhold til værdisystemet.

Artiklen repræsenterer nogle tendenser, som har fyldt meget i den danske arbejdslivsforskning og i *Tidsskrift for Arbejdsliv*: en bestræbelse på en helhedsorienteret forståelse af arbejdet som både produktion, interesser og værdier bundet sammen af et fokus på dialog mellem ledelse og ansatte. Tendensen til, at teknologi mest er en lidt diffus størrelse i baggrunden, kan også genfindes mange andre steder.

Ligeledes i tidsskriftets tidlige historie sætter Christian Koch teknologi helt i forgrunden med artiklen "Informationsteknologi, arbejdsliv og faglige organisationer: en global udfordring og et svensk svar" (Koch, 1999). Her sættes fokus på samspillet mellem IT-systemer, fagligt indhold i arbejdet og indflydelse i arbejdet og over dets rammer. Med reference til den direkte teknologiorienterede tradition for at kombinere socioteknikkens indsigter med aktionsforskning (fx Ehn & Kyng samt Sandberg) peger Koch hér på både behovet og mulighederne for, at de faglige organisationer involverer sig i spørgsmål om teknologi, både konkret på deres faglige felter og på overordnet, samfundsmæssigt plan. Et behov, den danske fagbevægelse desværre ikke har svaret så meget på.

Første temanummer med primært fokus på teknologi kommer som nævnt med nr. 3 i 2007, ”Teknologi og arbejde”. Her rækker temareaktionen i sin indledning bagud med inspirationer fra marxisme og tysk industrisociologi. I samtiden fremhæver de et udvidet teknologibegreb med bevægelser væk fra teknologideterminisme, der peger frem mod vægtning af sociale processers betydning for teknologiens anvendelse, produktionskoncepter og nye teoretiske inspirationer (Kamp et al., 2007). En forudsigelse, der synes at have holdt stik. Med en foregribelse af et senere temanummers fokus på digitale teknologier har de fleste af temanummerets artikler digitale informationsteknologier som omdrejningspunkt, om end på ganske forskellige områder: ”Teknologi og callcentre – mellem masseproduktion og service” (Sørensen, 2007), ”Vil elektroniske patientjournaler overflødiggøre lægesekretærer på de danske sygehuse?” (Bertelsen, 2007) og ”IT-support på grænsen – idealer og dilemmaer for brobyggere” (Kanstrup, 2007).

I flere af temanummerets artikler (Bertelsen, 2007; Sørensen, 2007; Busch, 2007) ses, til forskel fra artikler om teknologi i tidsskriftets tidligste numre, fremtrædende inspirationer fra teori-traditionen STS (Science & Technology Studies, senere også udfoldet som Science, Technology, Society (Bruun Jensen et al., 2007) – mest markant i nummerets sidste artikel, ”Hvad kan teknologistudier sige arbejdslivsstudier?” (Buch, 2007). Buch fremhæver kvaliteterne ved at forstå arbejdets praksisser som medkonstitueret af teknologi og andre former for materialitet. Her lægges i min optik altså op til en mikro- og organisationssociologisk interesse i samspillet mellem arbejdets sociale og materielle sider undersøgt gennem specifikke empiriske undersøgelser med fokus på, hvordan dette samspil udfolder sig i praksis. En tilgang, vi har set meget mere af sidenhen.

Aktør-netværksteori, en del af STS-familien, får i 2012 sit eget temanummer (Krøjer et al., 2012), som ikke overraskende er et af de temanumre, som qua dette teoretiske omdrejningspunkt har udbredt opmærksomhed på teknologi og materialitet. Her er teoretiske perspektiver på teknologi i fokus. De teknologier, der kommer i fokus, fremhæves i relation til, at de er nye; på kontoret, hvor de etablerer et nyt ”kommunikationslandskab” (Skyggebjerg, 2012), og i rådgivningsbranchen, hvor de etablerer nye betingelser for relationer (Vesterbøg & Kirkegaard, 2012).

I årene frem og op til i dag er forekomsten af strittende, farvede post-its i min række af *Tidsskrift for Arbejdsliv* langt hyppigere forekommende end i de tidlige år. Måske mit eget engagement i forskning i denne årrække gør det lettere for mig at se gennem temaer og titler og få øje på teknologiaspekterne i temaer som *Arbejdsliv mellem standardisering og selvledelse* (nr. 4 i 2013). Her giver fokus på standardisering ikke overraskende blik for, hvordan organiseringer af arbejdet spiller sammen med procesunderstøttende teknologier på tværs af områder som finans, postomdeling og IT-udvikling. På måder, der langt fra defineres af teknologien alene, men hvor teknologien spiller en central rolle i udviklingen af arbejdet, peges der på, hvordan standardisering og de anvendte teknologier får betydning for så centrale dele af arbejdslivet som faglighed og autonomi (Grosen, 2013; Mogensen & Mogensen, 2013; Scheller et al., 2013). Teknologien ses her således som af betydning for såvel subjektive aspekter som indholdet og organisatoriske aspekter af arbejdet.

Til forskel fra temanummeret om standardisering og selvledelse er der i temanummeret ”Revitalisering af Socioteknikken” (nr. 4 i 2014) ikke mange spor af teknologi forstået som artefakter i arbejdet. Mens teknologi som (blandt andet) artefakter synes at have fået mere opmærksomhed mange andre steder i arbejdslivsforskningen, er teknologi i en tradition, som engang havde særligt fokus på samspillet mellem teknologi og socialitet, stort set kun repræsenteret som styringsteknologier i form af arbejdets organisering.

I 2018 udgives det tredje temanummer med teknologi som omdrejningspunkt: ”Digitale teknologier i arbejdslivet” (Grosen et al., 2018). Uden at det som sådan var ambitionen med temanummeret, demonstrerer det digitaliseringens store betydning for og i den offentlige sektor i Danmark. Hvor Koch i den tidligere refererede artikel (1999) kaldte på fagbevægelsens engagement i den informationsteknologiske udvikling, som endnu ikke er set indfriet i praksis, har en anden ak-

tør spillet en markant rolle i forhold til den digitale udvikling i Danmark, nemlig staten. Siden Dybkjærrapporten om "Info-samfundet år 2000" (Dybkjær et al., 1994) har staten påtaget sig en drivende rolle for digitaliseringen af Danmark, startende med den offentlige administration og siden resten af den offentlige sektor i en (centraliserings)grad som få, om nogen, andre lande. Som afspejling af denne udvikling udfolder temanummerets artikler sig på tværs af kerneområder i velfærdsstaten med artiklerne "Fra skøn til algoritme. Digitaliseringsklar lovgivning og automatisering af administrativ sagsbehandling" (Justesen & Plesner, 2018), "Velfærdsteknologi mellem ansvar og distance" (Hansen et al., 2018) og "Digitale regionale sundhedssystemer udfordrer interprofessionelle samarbejdspraksisser" (Andersen & Hindhede, 2018).

Som i temanummeret om digitale teknologier i arbejdslivet optræder teknologi i temanummeret "Etik i arbejdslivet" som integreret med så centrale aspekter som professionalismisme og ja, etik. Det sker, når Kamp og Ballegaard udfolder, hvordan brugen af skærmbesøg i hjemmeplejen bringer værdier for god pleje i spil på nye måder og med nye konsekvenser (2019). Ligeledes sker dette, når Bøhm et al. analyserer brugen af kropskameraer i beredskabet i relation til psykisk arbejdsmiljø og læring (2019). Interessant er det hér, at et temanummer, som ikke per se har fokus på teknologi, alligevel har så stor en andel af artikler, hvor teknologi spiller en central rolle. Mens temareaktionen skriver det frem som et spørgsmål om aktualiteten af digitale teknologier på mange arbejdspladser (Hagedorn-Rasmussen, Krøjer & Dupret, 2019), synes jeg også, man kan læse det som, at blikket for teknologi er blevet mere indarbejdet i den bredere arbejdslivsforskning.

Således er der kommet blik for teknologi i en bred vifte af tematiske sammenhænge, ikke mindst når teknologien opleves som noget nyt, der ændrer betingelserne for arbejdet. Det ses for eksempel i artiklerne "Sammenhæng mellem ny teknologi i seniorarbejdslivet og beslutningen om at forlade arbejdsmarkedet før eller efter folkepensionsalderen" (Sundstrup et al., 2020) og "Skakmat – kan prisen på indflydelse blive for stor? Skyggearbejde og workarounds blandt ansatte i psykiatrien" (Andersen et al., 2020), hvor behandlingspakker og Sundhedsplatformen under implementering er i fokus.

Ikke overraskende spiller teknologi også en rolle i temanummeret "Pandemi, krisehåndtering og arbejdsliv" (Rasmussen et al., 2021), hvor virtuelt medieret distancearbejde blev en stor del af mange faggruppers arbejdsliv. Mest overraskende for mig er det, at kun én af temanummerets artikler har det virtuelle arbejde som omdrejningspunkt, nemlig artiklen "Hvad coronakrisen fremkalder om ledelse af travlhed på distancen" (Andersen og Elmholdt, 2021). Selv om denne for mange faggrupper og arbejdspladser blivende forandring også adresseres i en enkelt artikel i temanummeret "Fremtidens arbejde – muligheder og udfordringer" (2024) i artiklen "Hybridarbejde: udfordringer i et fleksibelt fællesskab" (Holdt Christensen, 2024), kan det set i relation til, hvor meget denne forandring har været diskuteret på arbejdspladser og arbejdsfaglige selskaber, undre, at det ikke fylder mere i tidsskriftets artikler. Er det mon blevet så selvfølgelig så hurtigt, at det ikke er til at få øje på, eller synes det gennem de mange diskussioner så fortærsket, at det er vanskeligt at bidrage med en interessant forskningsvinkel?

Et spring tilbage til 2022 bringer os til endnu et temanummer med teknologi i fokus: "Arbejdsliv 4.0 – digitalisering og kunstig intelligens i arbejdet" (Krause-Jensen et al., 2022). Mens teknologien som forandringsfaktor er afsat for alle temanummerets artikler, bidrager det kvalitative detaljerede empiriske arbejde i alle artikler samtidig til at belyse komplekse samspil mellem teknologi og arbejdets sociale aspekter. Platformsarbejde såvel som AI-projekter analyseres således i relation til mening, relationer, professionalitet, ansvar og ledelse på måder, hvor teknologien udfoldes som langt mindre automatiseret og mere båret af menneskelig understøttelse, end tidens fortællinger om hurtige og arbejdskraftbesparende teknologier normalt fremhæver (Nielsen et al., 2022; Kusk et al., 2022; Meier og Justesen, 2022).

Teknologien fylder mere og er blevet gjort relevant i arbejdslivsforskningen – men der er huller

Efter gennemgangen af 25 år med teknologi i *Tidsskrift for Arbejdsliv* sidder jeg tilbage med et billede af, at teknologi i dag fylder mere i arbejdslivet i Danmark end for 25 år siden, og at der er flyttet teknologi ind i dele af arbejdet, hvor der ikke var lige så meget teknologi tidligere. Der er ligeledes flyttet teknologi ind i mange forskellige diskussioner i arbejdslivsforskningen, og diskussionerne har, i samspil med skiftende teoretiske fokuser, lidt skiftet karakter.

Med fare for at overdrive forskellene over tid synes der således at være sket en bevægelse fra teknologiens rolle i arbejdets organisering i samspillet mellem arbejdsgivere og arbejdstagere til teknologiens rolle i arbejdstagernes, de professionelles, forståelse af arbejdet og hermed teknologiens rolle for arbejdets subjektive betydning. Det fremstår dog mere som en glidning i vægtningen end som et brud; den første artikel diskuteret i dette tilbageblik handlede således om arbejdet som udviklende (Hvid & Møller, 1999), hvilket må siges at have blik for arbejdets subjektive aspekter.

Glidningen synes også at afspejle sig i samspillet mellem teknologi- og arbejdsmiljødiskussioner, hvor klassiske arbejdsmiljøfaktorer som autonomi og indflydelse i og over arbejdet er trådt lidt i baggrunden i teknologidiskussioner i sidste halvdel af *Tidsskrift for Arbejdsliv* (foreløbige) levetid.

Mens blikket for styring og arbejdsgivernes rolle heldigvis heller ikke er helt forsvundet, synes det i de senere år først og fremmest at være udfoldet i relation til det offentlige og mere i relation til den politisk-administrative styring af policy-felter end direkte i relation til det offentlige som arbejdsgiver – i det omfang de to aspekter kan skilles ad.

Jeg har selv beskæftiget mig med offentligt omsorgsarbejde og været en del af den STS-inspirerede tilgang til teknologi i arbejdslivet, som har insisteret på at analysere teknologi i konkrete sammenhænge og med betydning for subjektive oplevelser af arbejdet frem for som en abstrakt kategori. Jeg synes, at sådanne tilgange har bidraget til at få øje på, hvordan teknologi og arbejdsliv er tæt sammenvævet, og til at give interessante analyser, hvor teknologi i stigende grad bliver inddraget på linje med andre centrale, anerkendte, aspekter af arbejdslivet, som ovenstående gennemgang forhåbentligt har demonstreret.

Mens jeg er overbevist om, at styringsbestrebelsers og teknologioptimisme i den offentlige sektor har sat gang i en bred teknologisk udvikling, sidder jeg dog også tilbage med en oplevelse af, at der er huller i det billede, som *Tidsskrift for Arbejdsliv* første 25 år giver. Analyser af industriel produktionsteknologi er næsten fraværende, mens digitale teknologier i administration, service og omsorgsarbejde, og særligt teknologi i den offentlige sektor, fylder ganske meget. Måske den offentlige sektor med dens formulerede politikker har gjort det lettere at få øje på, hvor der er noget på spil; noget, der er interessant at forfølge, mens de store udviklinger i det private har været vanskeligere at fange og tale ind i, medmindre det passerer os flere gange om dagen på cykel iklædt firkantede termotasker.

Samtidig undrer jeg mig over, at det blik for overvågningskapitalisme (Zuboff, 2019) og de facto teknologi-monopoler (Flyverbom, 2019), som kritiseres andre steder i samfundsvidenskaben, fylder så lidt, når vi ikke lige taler platformsøkonomi. Selv ikke algoritmisk governance har fyldt meget. Er det, fordi det ikke betyder noget i lille Danmark uden store Amazon-varehuse, eller har vi bare glemt at interessere os for det? Jeg tænker, at vi skal begynde at interessere os mere for tendenser i den private sektor; det er jo ikke kun den offentlige sektor, der sætter retning for samfundet.

Det er en kendt problematik inden for teknologistudier, at der er en tendens til, at det er det nye, der bliver opfattet og beskrevet som teknologi, mens det gammelkendte opfattes og beskrives som sin funktion (Berg, 1996; Grosen, 2009) – AI fylder således mere i diskussioner af arbejdslivet end tekstbehandlingsprogrammer, om end de sidste med garanti spiller en større rolle for arbejdets udførelse. Forskningens indbyggede stræben mod at sige noget nyt og dermed ofte fokusere på nye fænomener er formentligt med til at forstærke denne tendens. Det synes også at være tilfældet

i *Tidsskrift for Arbejdsliv*; måske skal vi arbejde lidt hårdere på at få øje på teknologi, der fylder i arbejdslivet, selv om den ikke er ny?

Til sidst et stort tillykke til *Tidsskrift for Arbejdsliv*! Tak, fordi jeg har måttet være med en del af vejen. Jeg glæder mig til at følge med i, hvordan perspektiverne på teknologi og arbejdsliv vil udvikle sig over de næste 25 år. Også selv om det betyder, at jeg må ændre min overblikstrategi, for det bliver vanskeligt at bruge papir-post-its, når tidsskriftet fremover udelukkende udkommer digitalt.

Referencer

- Andersen, M. F., J. Ajslev, L. Tanggaard, og P. A. Svendsen. "Skakmat – kan prisen for indflydelse blive for stor?: Skyggearbejde og workarounds blandt ansatte i psykiatrien". *Tidsskrift for Arbejdsliv* 22, nr. 3 (2020): 9-24. doi:10.7146/tfa.v22i3.122822.
- Andersen, M. F. og C. Elmholdt. "Hvad coronakrisen fremkalder om ledelse af trivsel på distancen". *Tidsskrift for Arbejdsliv* 23, nr. 3 (2021): 26-40. doi:10.7146/tfa.v23i3.129427.
- Andersen, V., & Hindhede, A. (2018). Digitale regionale sundhedssystemer udfordrer interprofessionelle samarbejdspraksisser. *Tidsskrift for Arbejdsliv*, 20(3 SE-Artikler). <https://doi.org/10.7146/tfa.v20i3.110813>
- Berg, A.-J. (1996). Digital feminism. I *STS rapport* (Bd. 28). Senter for teknologi og samfunn, Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet.
- Bertelsen, P. (2007). Vil elektroniske patientjournaler overflødiggøre lægesekretærer på de danske sygehuse? *Tidsskrift for Arbejdsliv*, 9(3), 28-43.
- Bruun Jensen, C., Lauritsen, P., & Olesen, F. (2007). *Introduktion til STS: science, technology, society: Bd. 1. udgave*, Hans Reitzel.
- Buch, A. (2007). Hvad kan teknologistudier sige arbejdslivsstudier? *Tidsskrift for arbejdsliv*, 9(3), 72-87.
- Bøhm, M., Bendtzen, J., Jensen, M., & Larsen, M. B. (2019). En teknologi på grænsen – det etiske hensyn og det fælles bedste. *Tidsskrift for Arbejdsliv*, 21(3), 42-58. <https://doi.org/10.7146/tfa.v21i3.118059>
- Dybkjær, L., Christensen, S., & Udvalget om informationssamfundet år 2000. (1994). *Info-samfundet år 2000: Rapport fra udvalget om informationssamfundet år 2000*. Forskningsministeriet.
- Flyverbom, M. (2019). *The Digital Prism: Transparency and Managed Visibilities in a Datafied World* (First published). Cambridge University Press. <https://doi.org/10.1017/9781316442692>
- Grosen, S. L. (2009). *IT, arbejde og køn i anvendelse: Samproduktion i det kvindedominerede administrative arbejde*. Institut for Miljø, Samfund og Rumlig Forandring, Roskilde Universitet.
- Grosen, S. L. (2013). Standardisering: Nye udfordringer til den faglige identitet. *Tidsskrift for Arbejdsliv*, 15(4), 9-26.
- Grosen, S. L., Krøjer, J., & Hansen, A. M. (2018). Digitale teknologier i arbejdslivet: Indledning. *Tidsskrift for Arbejdsliv*, 20(3), 5-8. <https://doi.org/10.7146/tfa.v20i3.110786>
- Hagedorn-Rasmussen, P., J. Krøjer, & K. Dupret. (2019). *Indledning: Etik i arbejdslivet*.
- Hansen, A. M., Grosen, S. L., & Kamp, A. (2018). Velfærdsteknologi mellem ansvar og distance. *Tidsskrift for Arbejdsliv*, 2018(3), 24-40.
- Holdt Christensen, P. "Hybridarbejde: udfordringer i et fleksibelt fællesskab". *Tidsskrift for Arbejdsliv*, 2024.
- Hvid, H., & Møller, N. (1999). Virksomhedens sociale system og det udviklende arbejde. *Tidsskrift for Arbejdsliv*, 1(1), 23-42. <https://doi.org/10.7146/tfa.v1i1.108281>
- Justesen, L., & Plesner, U. (2018). Fra skøn til algoritme: Digitaliseringsklar lovgivning og automatisering af administrativ sagsbehandling. *Tidsskrift for Arbejdsliv*, 20(3 SE-Artikler). <https://doi.org/10.7146/tfa.v20i3.110811>

- Kamp, A., & Ballegaard, S. A. (2019). Virtuel omsorg – Etik, ny professionalisme og forhandling af grænser. *Tidsskrift for Arbejdsliv*, 21(3), 26-41. <https://doi.org/10.7146/tfa.v21i3.118058>
- Kamp, A., Bottrup, P., Burchardt, J., Kanstrup, A. M., & Knudsen, H. (2007). Indledning: Teknologi og arbejde. *Tidsskrift for Arbejdsliv*, 2007, 9 årg. nr. 3, 2007, 5-8.
- Kanstrup, A. M. (2007). IT-support på grænsen – Idealer og dilemmaer for brobyggere. *Tidsskrift for Arbejdsliv*, 9(3), 44. <https://doi.org/10.7146/tfa.v9i3.108616>
- Koch, C. (1999). Informationsteknologi, arbejdsliv og faglige organisationer: En global udfordring og et svensk svar. *Tidsskrift for arbejdsliv*, 1(3), 7-29.
- Kusk, K., Duus, K., Hansen, S. S., & Floros, K. (2022). Det usynlige menneske i platformsarbejde – en kvalitativ undersøgelse af algoritmisk ledelse. *Tidsskrift for Arbejdsliv*, 24(3), 28-42. <https://doi.org/10.7146/tfa.v24i3.134746>
- Krause-Jensen, J., Kamp, A., Nielsen, M. L., & Spanger, M. (2022). Arbejdsliv 4.0 – digitalisering og kunstig intelligens i arbejdet. *Tidsskrift for Arbejdsliv*, 24(3), 5-9. <https://doi.org/10.7146/tfa.v24i3.134744>
- Krøjer, J., Nickelsen, N. C. M., & Søndergaard, K. D. (2012). Teknologier i arbejdslivet og teorier herom. *Tidsskrift for Arbejdsliv*, 14(3), 5-10. <https://doi.org/10.7146/tfa.v14i3.108911>
- Meier, Frank, og Lise Justesen. "Ledelsesarbejde i offentlige AI-projekter mellem teknologisk håb og organisatorisk virkeliggørelse". *Tidsskrift for Arbejdsliv* 24, nr. 3 (2022): 58-71. doi:10.7146/tfa.v24i3.134748.
- Mogensen, M., & Mogensen, M. (2013). Standardisering i arbejdet – Mellem magtfuldt og magtesløst: En empirisk analyse af Post Danmarks ruteplanlægningssystem og dets konkrete effekter. *Tidsskrift for Arbejdsliv*, 15(4), 59-75. <https://doi.org/10.7146/tfa.v15i4.108948>
- Nielsen, M.L., C.S. Laursen, L.Y. Nielsen, og J. Dyreborg. "Når din leder er en app: Hvem har ansvaret for unges arbejdsmiljø i platformsøkonomien?" *Tidsskrift for Arbejdsliv* 24, nr. 3 (2022): 10-27. doi:10.7146/tfa.v24i3.134745.
- Rasmussen, S., Bredgaard, T., Hansen, C. D., & Kamp, A. (2021). Pandemi, krisehåndtering og arbejdsliv. *Tidsskrift for Arbejdsliv*, 23(3), 5-8. <https://doi.org/10.7146/tfa.v23i3.129421>
- Scheller, V. K., Grosen, S. L., & Hvid, H. (2013). Scrum-baseret projektstyring: En standard for bedre psykisk arbejdsmiljø. *Arbejdsliv mellem standardisering af selvledelse*, 15(4), 76-94, 97-98.
- Skyggebjerg, L. K. (2012). Et nyt "kommunikationslandskab" – nye teknologier i brug på kontoret. *Tidsskrift for Arbejdsliv*, 14(3), 24-1. <https://doi.org/10.7146/tfa.v14i3.108912>
- Sundstrup, E., J. Ajslev, og L.L. Andersen. "Sammenhæng mellem ny teknologi i seniorarbejdslivet og beslutningen om at forlade arbejdsmarkedet før eller efter folkepensionsalderen". *Tidsskrift for Arbejdsliv* 22, nr. 1 (2020): 46-63. doi:10.7146/tfa.v22i1.120190.
- Sørensen, O. H. (2007). Teknologi og callcentre: – Mellem masseproduktion og service. *Tidsskrift for Arbejdsliv*, 9(3), 9-27.
- Vesterbøg, T. K., & Kirkegaard, A. (2012). Kan vi være nære på afstand? – flydende forbindelser mellem rådgivning, teknologi og nærvær. *Tidsskrift for Arbejdsliv*, 14(3), 42-56. <https://doi.org/10.7146/tfa.v14i3.108913>
- Zuboff, S., Zuboff, S., & Jakob Levinsen. (2019). *Overvågningskapitalismens tidsalder: kampen for en menneskelig fremtid ved magtens nye frontlinje*. (1. udgave. 1. oplag.). Information.

Sidsel Lond Grosen

chefkonsulent i Center for IT- og medioteknologi, Region Hovedstaden, sidsel.lond.grosen@regionh.dk